

Juridische 2-daagse 2019

11 en 12 november
Arnhem

Actualiteiten burgemeestersbevoegdheden

VNG Juridische Tweedaagse
11 november 2019

Prof. mr. A.E. (Jon) Schilder
a.e.schilder@vu.nl

Mr. drs. J.H.A. (Jan) van der Grinten
jan.van.der.grinten@kvdl.com

Programma

- Jon Schilder:
 - actualiteiten die samenhangen met 'ondermijning'
- Pauze
- Jan van der Grinten:
 - actualiteiten 13b Opiumwet (overzichtsuitspraak)
 - actualiteiten Wom
 - overige actualiteiten

Bevoegdheden burgemeester

Bestrijding criminaliteit/ondermijning:

Wat zijn de taken en bevoegdheden van de burgemeester op dit terrein?

Art. 172 Gemeentewet

Begrip handhaving openbare orde wordt
steeds breder opgevat

Valt daar ook onder bestrijding criminaliteit?

Ondermijning: wat is dat eigenlijk?

Allerlei definities. Gedacht wordt aan:

A) Aantasting van democratische rechtsstaat

B) Georganiseerde criminaliteit

C) Terrorisme

Ondermijning: omschrijvingen

A. Antidemocratische activiteiten

(niet per definitie strafbaar)

- naleven, uitdragen of propageren van anti-integratief, antidemocratisch en/of onverdraagzaam gedachtegoed.
- het tegen elkaar opzetten van mensen, beïnvloeding middels desinformatie, bewust verstoren van democratische processen zoals oproep om niet te gaan stemmen.

Ondermijning: hoe?

B. Georganiseerde criminaliteit

- drugshandel, hennepteelt en de productie van synthetische drugs in woonwijken
- milieucriminaliteit
- mensenhandel, mensensmokkel
- witwassen

Ondermijning: hoe?

B. Georganiseerde criminaliteit

- fraude
- skimmen, illegale bingohallen en vastgoedfraude
- succesvolle criminele beïnvloeding van het beleidsproces in het openbaar bestuur door middel van bedreiging, omkoping of infiltratie.

Ondermijning: hoe?

C. Terrorisme

- radicalisering: oproep tot jihadistische strijd
- vroeger: uitreis naar IS-gebied
- geweldpleging

Ondermijning

Wat zijn de effecten?

Verzwakking en ontwrichting van onze maatschappij

Vermindering van het vertrouwen in de overheid, politie en justitie en dus in de rechtsstaat

Ondermijning: instrumentarium

- Wat is op dit moment het beschikbare bestuurlijke instrumentarium?
- Recent rapport:
<http://www.omgevingsweb.nl/cms/files/2019-10/3rapport-het-bestuurlijk-instrumentarium-voor-een-weerbaar-bestuur.pdf>
- Op de volgende sheets eerst een overzicht.

Bestuurlijk instrumentarium: overzicht

*A. Voorkomen van radicalisering,
uitdragen van 'desintegratief'
gedachtengoed*

- 1) Persoonsgerichte aanpak (PGA)
- 2) Gebiedsverboden,
meldingsplicht?
- 3) Spreek- en demonstratie-
verboden?

Bestuurlijk instrumentarium: overzicht

B. Bestrijding georganiseerde criminaliteit

- 4) OMG's: sluiting clubhuizen/verbodenverklaring
- 5) Wet Bibob: integriteitstoets
- 6) Wet Damocles: sluiting drugspanden
- 7) APV: weigering vergunning malafide bedrijven
- 8) APV/Gemeentewet: sluiting panden bij schietincidenten/opgehangen granaten

Bestuurlijk instrumentarium: overzicht

C. Bestrijding terrorisme

Tijdelijke wet bestuurlijke maatregelen
terrorismebestrijding

A. Antidemocratische activiteiten

De problematiek van haatpredikers

- Een imam houdt gebedsbijeenkomsten in een wijk waar veel jongeren wonen die vatbaar zijn voor radicalisering. Hij zou oproepen op tot deelname aan de jihadistische strijd.
- Kan de Minister van J&V hem bij de verspreiding van zijn 'intolerante boodschap' belemmeren door middel van een gebiedsverbod?
- ABRvS 30-05-2018, ECLI:NL:RVS:2018:1763

A. Antidemocratische activiteiten

De problematiek van haatpredikers

- En wat zou de burgemeester kunnen doen tegen verspreiding van intolerante boodschappen?
- Weinig! Censuurverbod.

B. Georganiseerde criminaliteit: OMG's

OMG's

- Wat zijn dit?
- Wat is het probleem?
- En wat kan er tegen worden gedaan?

Nieuwe successen met verbodenverklaringen

B. Georganiseerde criminaliteit: OMG's

Sluiting clubhuizen?

Met welke juridische grondslag?

- Bestemmingsplan
- Art. 13b Opiumwet

B. Georganiseerde criminaliteit: witwaswinkels e.d.

En met wat voor bestuurlijk
instrumentarium kan hier worden
opgetreden?

B. Georganiseerde criminaliteit: witwaswinkels e.d.

Algemene plaatselijke verordening Rotterdam 2012

Artikel 2:35, eerste en tweede lid, luidt:

1. De burgemeester kan, indien zulks naar zijn oordeel in het belang van de openbare orde of ter voorkoming of beperking van overlast of nadelige beïnvloeding van het woon- of leefklimaat is vereist, de gehele of gedeeltelijke sluiting bevelen van een voor het publiek openstaand gebouw (...).

B. Georganiseerde criminaliteit: witwaswinkels e.d.

- Raad van State acht sluiting van deze winkel rechtmatig
- ABvRS 15 november 2017,
ECLI:NL:RVS:2017:3148.

B. Georganiseerde criminaliteit: malafide bedrijven: witwaswinkels e.d.

Andere voorbeelden:

Sluiting van

- kiosk vanwege illegale gokactiviteiten
- winkel waar merkvervalsing en heling plaatsvond
- twee autoshowrooms met (onderdelen van) gestolen auto's
- bedrijf wegens facilitering van criminele activiteiten (ombouwen van auto's voor zware criminaliteit, waaronder liquidaties) ECLI:NL:RBMNE:2017:599

B. Georganiseerde criminaliteit: malafidebedrijven:

Vergunningsplicht voor autoverhuurbedrijven?

<https://www.nrc.nl/nieuws/2018/09/27/een-autoverhuurder-pikt-het-niet-die-vergunningsplicht-a1869667>

Malafide bedrijven

Rb Zeeland West-Brabant, 10-07-2019 ECLI:NL:RBZWB:2019:3179

- APV Tilburg: burgemeester mag gebouwen en bedrijven aanwijzen die vergunningsplichtig zijn
- Verhuurbedrijf krijgt dwangsom opgelegd, want er was geen vergunning aangevraagd.
- APV onverbindend? Is de aanwijsbevoegdheid geen taak van het college?

Malafide bedrijven

Rb Zeeland West-Brabant, 10-07-2019 ECLI:NL:RBZWB:2019:3179

- Rb: burgemeester bevoegd omdat het gaat om handhaving openbare orde.
- Klopt dit? Nee. Art. 172 lid 1 Gemw gaat alleen over het feitelijk herstel van de openbare orde.
- Wat is wel de basis? Art. 174 lid 3 Gemw

B. Georganiseerde criminaliteit: witwaswinkels e.d.

- **En wat nu als een woning, winkel of café zelf het doelwit is van afrekening in het criminele circuit?**

Denk aan schietincidenten,
handgranaten aan de deur

In dat geval is het niet de bewoner of
exploitant die de orde verstoort.

Kan de burgemeester dan toch optreden?

B. Georganiseerde criminaliteit: vergeldingsacties

- **En wat nu als een woning, winkel of café zelf het doelwit is van afrekening in het criminele circuit?**
 - Bijvoorbeeld: burgemeester sluit woning vanwege beschieting
 - Bejaarde moeder van doelwit (haar inwonende kleinzoon) raakt van de ene op de andere dag dakloos.
 - Kan dat zomaar? Hoe zit dat met haar huisrecht (Grondwet en het EVRM)?

B. Georganiseerde criminaliteit: vergeldingsacties

(Beschiëting woning vervolg)

- Wettelijk kader: sluitingsbevel op grond van ‘lichte’ bevelsbevoegdheid van art. 172 lid 3 Gemeentewet
- Is inbreuk op art. 10 Grondwet. Kan dat?
 - Ja, zegt Rb Amsterdam 22 mei 2019, ECLI:NL:RBAMS:2019:3726.
 - Twijfels bij: Rb Zeeland-West-Brabant, 30 januari 2018, ECLI:NL:RBZWB:2018:540
 - “Nee”: Vزر. Rb. Rotterdam 31 juli 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:6229

B. Georganiseerde criminaliteit: vergeldingsacties

Bij cafés speelt de Grondwet geen rol

Desondanks mag verlenging van sluiting bepaald
geen automatisme zijn:

Rb. Rotterdam 10-04-2019, ECLI:NL:RBROT:2019:3177

C. Terrorisme

De Tijdelijke wet bestuurlijke maatregelen terrorismebestrijding

Instrumentarium minister J&V:

- gebiedsverbod
- meldingsplicht
- contactverbod

Geen bevoegdheid burgemeester! Of toch wel via Voetbalwet?

En wat gaat er (misschien) veranderen

Voorstellen regering:

‘Een pakket aan anti-ondermijningswetgeving staat in de steigers. Zo komt er een wetsvoorstel waardoor burgemeesters woningen kunnen sluiten als er op het pand is geschoten of als er wapens zijn aangetroffen.’

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/ondermijning/nieuws/2019/09/17/voor-een-vrije-veilige-en-rechtvaardige-samenleving>

Maar geen nieuwe taakomschrijving in art 172 lid 1 Gemeentewet

Regioburgemeesters stelden voor:

‘De burgemeester is belast met de handhaving van de openbare orde
waaronder ook het voorkomen en bestrijden van criminele activiteiten.’

Dit voorstel zal de regering niet volgen.

Voor zich wil verdiepen:

- nieuwe leergang
- 4 bijeenkomsten
- op vrijdagen
- start 17 januari 2020

www.fsw.vu.nl/ondermijning

13 b Opiumwet: de overzichtsuitspraak

Casus

- ABRvS 28 augustus 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2912 (Maastricht)
- Casus die aanleiding is voor deze uitspraak:
- Moeder woont met dochter die zeer ernstige vorm van allergie heeft in woning waar bij doorzoeking handelshoeveelheid drugs wordt aangetroffen;
- De woning is aangepast aan de gezondheidssituatie van de dochter;
- Op grond van Damoclesbeleid sluit burgemeester de woning voor 6 maanden.

Rechtbankuitspraak

Rechtbank vernietigt bestreden besluit en herroept last wegens 'bijzondere omstandigheden':

- handelshoeveelheid pillen, die niet als buitengewoon groot kan worden aangemerkt;
- drugs behoorden toe aan inmiddels ex-partner ;
- eiseres niet als verdachte aangemerkt;
- verhuurder van de woning en een buurvrouw nooit klachten over haar ontvangen;
- niet gebleken van levering en doorverkoop van drugs aan de deur;
- burgemeester heeft medische klachten van de dochter niet betwist;
- verklaringen van de huisarts: geleidelijke aanpassing nieuwe woonruimte zinloos omdat allergieklachten direct optreden bij geringe blootstelling aan allergenen;
- eiseres beschikt niet over de financiële middelen voor benodigde aanpassingen.

Reden overzichtsuitpraak

- *“Met het oog op de discussie die binnen de rechtspraak wordt gevoerd over de toepassing van deze bevoegdheid, gaat de Afdeling in deze uitspraak nader in op het toetsingskader dat zij hanteert om te toetsen of de burgemeester na afweging van de betrokken belangen in redelijkheid heeft kunnen besluiten om deze bevoegdheid te gebruiken.”*

Beoordelingskader I

- Burgemeester hanteert beleidsregels over tot sluiting woning ogv 13b;
- 13b betreft discretionaire bevoegdheid;
- Betekent dat burgemeester betrokken belangen afweegt;
- Bestuursrechter toetst of bm in redelijkheid tot sluiting heeft kunnen besluiten.
- Beleid zes maanden sluiten bij handelshoeveelheid harddrugs is niet onredelijk volgens eerdere uitspraken;
- Handelshoeveelheid harddrugs is 'ernstig geval'; rechtvaardigt sluiting 1^e overtreding;
- Verwijzing naar ABRS 26 oktober 2016, [ECLI:NL:RVS:2016:2840](#),: alle omstandigheden van het geval betrekken in beoordeling; bezien of deze "op zichzelf dan wel tezamen met andere omstandigheden" bijzondere omstandigheden zijn in de zin van artikel 4:84 Awb "die maken dat het handelen overeenkomstig het beleid gevolgen heeft die onevenredig zijn in verhouding tot de met het beleid te dienen doelen. "

Beoordelingskader II

- Bij de beoordeling van vraag of burgemeester in redelijkheid van zijn bevoegdheid gebruik heeft kunnen maken en of dat evenredig is:
- *“dient aan de voor bewoners mogelijk zeer ingrijpende gevolgen van de sluiting van een woning - die een inmenging in het in artikel 8 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (hierna: het EVRM) neergelegde recht kan vormen - een zwaar gewicht te worden toegekend”* (ABRvS 11 december 2013, [ECLI:NL:RVS:2013:2362](#)).

Noodzakelijkheid

- In de eerste plaats:
- aan de hand van de “ernst en omvang” van de overtreding;
- beoordeling in hoeverre sluiting van een woning noodzakelijk is ter bescherming van het woon- en leefklimaat bij de woning en het herstel van de openbare orde.
- Structuur van beoordeling op dit punt:
- noodzakelijkheid sluiting woning ter bescherming woon- en leefklimaat en herstel van de openbare orde beoordeeld aan de hand van “ernst en omvang” overtreding;
- In kader van “ernst en omvang” belang gehecht aan “feitelijke handel in de woning”.

Noodzakelijkheid: ernst en omvang

- Meer dan 0,5 gram harddrugs of 5 gram softdrugs in een woning: in beginsel aannemelijk dat drugs deels of geheel bestemd waren voor verkoop, aflevering of verstrekking (zie ABRS 11 december 2013, [ECLI:NL:RVS:2013:2362](#)).
- Geringe overschrijding: afwegen of minder ingrijpende maatregel zoals waarschuwing volstaat (zie ABRS 14 maart 2018, [ECLI:NL:RVS:2018:738](#)). In dat kader van belang de soort drugs die in een woning is aangetroffen.
- Volgens wetsgeschiedenis geldt: bij eerste overtreding geen sluiting van woning maar waarschuwing of soortgelijke maatregel: is **uitgangspunt** waarvan in ernstige gevallen mag worden afgeweken.
- Aanwezigheid handelshoeveelheid harddrugs in woning geldt in ieder geval als ernstig geval;

Noodzakelijkheid: ernst en omvang

- Bij handelshoeveelheid harddrugs noodzaak sluiting in beginsel groter dan bij softdrugs (ABRS 29 juli 2015 ([ECLI:NL:RVS:2015:2388](#))).
- Noodzaak in beginsel ook groter bij recidive (ABRS 14 maart 2018, [ECLI:NL:RVS:2018:851](#)).
- Noodzaak ook groter als betrokken woning in een voor drugscriminaliteit kwetsbare woonwijk ligt. In dat geval is zichtbare sluiting voor betrokken drugscriminelen en buurtbewoners signaal dat overheid optreedt tegen drugscriminaliteit in die woningen (ABRS 20 december 2017, [ECLI:NL:RVS:2017:3481](#)).

Noodzakelijkheid, ernst en omvang: feitelijke handel in de woning

- In verband met “ernst en omvang” mede van belang of drugs feitelijk in of vanuit woning zijn verhandeld.
- Uitgangspunt: handelshoeveelheid drugs betekent dat woning rol vervult binnen keten van drugshandel;
- Daarmee reeds belang bij sluiting, ook zonder overlast of constatering feitelijke drugshandel (ABRS 1 mei 2019, [ECLI:NL:RVS:2019:1435](#)).
- Door sluiting: bekendheid als drugspand weggenomen en ‘loop’ naar pand eruit gehaald, waarmee dat aan drugscircuit wordt onttrokken.
- Als drugs niet in of vanuit de woning wordt verhandeld, kan in mindere mate sprake zijn van een ‘loop’ naar de woning; dat kan noodzaak sluiting gelet op herstellend karakter minder groot maken (ABRS 30 augustus 2017, [ECLI:NL:RVS:2017:2327](#), en 29 november 2017, [ECLI:NL:RVS:2017:3251](#)).

Evenredigheid

“Als sluiting van een woning in beginsel noodzakelijk wordt geacht, neemt dat niet weg dat de sluiting ook evenredig moet zijn. Voor de beoordeling van de evenredigheid zijn de hierna te bespreken omstandigheden van belang.”

Evenredigheid: verwijtbaarheid I

- Persoonlijke verwijtbaarheid niet vereist voor sluiting (vgl. ABRS 14 maart 2018, [ECLI:NL:RVS:2018:851](#));
- Strafzaak die in sepot, vrijspraak, ontslag van alle rechtsvervolgung of anderszins niet in een straf resulteert, hoeft geen reden te zijn om van sluiting af te zien (zie ABRS 13 februari 2019, [ECLI:NL:RVS:2019:395](#), ABRS 10 februari 2016, [ECLI:NL:RVS:2016:313](#), ABRS 10 november 2010, [ECLI:NL:RVS:2010:BO3512](#));
- Verwijtbaarheid kan wel aan de orde komen bij beoordeling evenredigheid van de sluiting (ABRS 4 juli 2018, [ECLI:NL:RVS:2018:2241](#));
- Ontbreken van iedere betrokkenheid bij de overtreding kan afzonderlijk of tezamen met andere omstandigheden maken dat de burgemeester woning niet mag sluiten;
- Bijvoorbeeld: betrokken is niet op de hoogte en kon dat evenmin redelijkerwijs zijn van de aanwezigheid van de aangetroffen drugs in zijn woning (zie ABRS 27 juni 2018, [ECLI:NL:RVS:2018:2116](#)).

Evenredigheid: verwijtbaarheid II

Positie verhuurder

- Van degene die een woning verhuurt wordt verwacht dat hij zich tot op zekere hoogte informeert over het gebruik dat van het pand wordt gemaakt.
- De rechtspraak daarover brengt mee dat verhuurders concreet toezicht moeten houden op het gebruik van een pand dat zij verhuren.
- Het is niet genoeg als zij het pand alleen maar bezoeken. Zij moeten ook controles uitvoeren die zijn gericht op het gebruik van het pand (ABRS 17 juli 2019, [ECLI:NL:RVS:2019:2462](#)).
-

Evenredigheid: gevolgen van de sluiting

- Moeten verlaten woning inherent aan sluiting en dus geen bijzondere omstandigheid;
- Wordt anders bij bijzondere binding met woning zelf, bijvoorbeeld om medische redenen;
- In dat geval van belang: in hoeverre kan betrokkene zelf geschikte vervangende woonruimte regelen, maar ook rol weggelegd voor de burgemeester: informeren naar mogelijkheden vervangende huisvesting.
- Gevolgen kunnen ook bijzonder zwaar zijn als betrokkene niet kan terugkeren in de woning na de sluiting, bijvoorbeeld ivm ontbinding huurcontract.
- In dat kader van betekenis of betrokkene op zwarte lijst komt te staan bij een woningbouwcorporatie; (ABRS 26 oktober 2016, [ECLI:NL:RVS:2016:2840](#)).
- Hoeft geen reden te zijn van sluiting af te zien, bijvoorbeeld niet als de betrokkene verwijt overtreding kan worden gemaakt (ABRS 6 maart 2019, [ECLI:NL:RVS:2019:719](#)) of
- gezien de ernst van de overtreding (ABRS 4 april 2018, [ECLI:NL:RVS:2018:1149](#)).

Evenredigheid: aanwezigheid minderjarige kinderen

- Aanwezigheid van minderjarige kinderen in een woning op zichzelf geen bijzondere omstandigheid (ABRS 4 mei 2016, [ECLI:NL:RVS:2016:1174](#)).
- Kan tezamen met andere omstandigheden maken dat de burgemeester niet in redelijkheid van zijn bevoegdheid gebruik heeft kunnen maken.
- In het licht van artikel 8 van het EVRM en het Verdrag inzake de rechten van het kind van belang dat de burgemeester zich voldoende rekenschap geeft van minderjarige kinderen in woning.
- In beginsel: ouders zelf verantwoordelijk voor vervangende woonruimte (ABRS 12 december 2018, [ECLI:NL:RVS:2018:4046](#)).
- Ook hier geldt echter: burgemeester dient te informeren over geschikte opvang, waarbij gekeken moet worden in hoeverre het kind of de betrokken ouders of verzorgers zelf in staat zijn om iets te regelen (ABRS 30 november 2016, [ECLI:NL:RVS:2016:3167](#), ABRS 9 juli 2014, [ECLI:NL:RVS:2014:2562](#)).

Uitkomst voor de casus

- Het ontbreken van verwijtbaarheid en vooral de allergieproblematiek van de dochter, waardoor zij gebonden is aan de woning zijn bijzondere omstandigheden in de zin van artikel 4:84 Awb die maken dat sluiting overeenkomstig het beleid gevolgen heeft die onevenredig zijn in verhouding tot de met het beleid te dienen doelen.

Actualiteiten Wom

Wom: betogen met woonwagens I

- Op tal van plaatsen in Nederland hebben in het afgelopen jaar demonstraties van woonwagengewoners plaatsgevonden.
- Werkwijze: bezetten van groenstrook, vaak voormalige standplaats, met woonwagens/caravans en spandoeken, veelal zonder vergunning en in strijd met planologisch regime.
- Inzet: een standplaats waarbij betogers zich beroepen op het Beleidskader gemeentelijke woonwagen- en standplaatsenbeleid van BZK.
- Gevolg: handhavingsbesluiten B&W.

Wom: betogen met woonwagens II

- **Voorzieningenrechter Gelderland** (Vzr. Rb Gelderland 23 oktober 2018, 2018:4547 en 4549 (resp. Overbetuwe en Buren)):
- Feit dat dit grondrecht in geding kan zijn, betekent niet dat het verbod gebruik grond ism bestemmingsplan terzijde wordt gesteld;
- Van belang dat gebruiksverbod niet is gericht op regeling van de inhoud van het grondrecht of de wijze waarop daaraan invulling wordt gegeven (ABRS 22 juni 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1724).
- Gesteld noch gebleken is verder dat er elders in de gemeente Overbetuwe voor verzoekers geen locaties beschikbaar zijn om aandacht te vragen voor het gebrek aan standplaatsen voor woonwagenbewoners in Nederland.

Wom: betogen met woonwagens III

- **Redenering van de andere voorzieningenrechters:**
- plaatsing woonwagens/caravans is in dit geval een betoging;
- handhavingsbesluiten van colleges van B&W zijn verbod op betoging.
- alleen burgemeester kan op grond van de Wom die betoging verbieden of daaraan voorschriften en beperkingen stellen;
- voor een verbod bestaat op dit moment geen aanleiding;
- last wordt geschorst.

(zie Vزر. Rb. Limburg 29 november 2018, ECLI:NL:RBLIM:2018:11238 (Maastricht), Vزر. Rb. Rotterdam 19 oktober 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:8658 (Nissewaard), Vزر. Rb. Oost-Brabant 7 december 2018, ECLI:NL:RBOBR:2018:6087 (Bernheze) Vزر. Rb. Den Haag 21 november 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:13995 (Den Haag))

Wom: betogen met woonwagens IV

- Vزر. Rb Limburg gaat expliciet in op uitspraken Gelderland. Redenering:
- ABRvS 22 juni 2016 : bestemmingsplanvoorschriften niet gericht op regulering recht op betoging.
- Voorschriften niet om die reden wegens strijd met het grondrecht buiten toepassing
- ABRvS acht verder van belang dat het fundamentele recht niet in haar wezen wordt aangetast.
- Vزر. leidt hieruit af dat voor zover de bestemmingsplan-voorschriften het wezen van een bepaald grondrecht aantasten, deze wel buiten toepassing moeten blijven .
- Dat is het geval als wettelijke voorschriften uitoefening van fundamentele recht geheel of nagenoeg onmogelijk maken.
- In gemeente Maastricht volgens verweerder nergens locaties waarbij deze bezetting niet in strijd is met bestemmingsplan.
- Dus: verbod tast de vrijheid van betoging in haar wezen wordt aan.

Flyerverbod Maastricht

Flyerverbod Maastricht I

- Amnesty International wil demonstreren in Maastricht tegen uitzetting Afghaans gezin/solidariteit betuigen met gezin en vluchtelingen in het algemeen;
- **Reactie op kennisgeving:** voorwaarden aan betoging.
- geen aanstootgevende of schokkende uitingen;
- *om te mogen flyeren is op grond van artikel 2.1.3.1 van de Algemene Plaatselijke Verordening een vergunning verplicht; u dient deze vergunning uiterlijk drie weken voor het flyeren aan te vragen. Dit is niet gedaan derhalve is het verboden om te flyeren. Het is echter te allen tijde verboden om op zondag te flyeren conform een besluit van burgemeester en wethouders van 1 november 1989;*
- *om de verkeersveiligheid in zijn algemeenheid en die van uw demonstranten te waarborgen, moet de begeleiding van de protestactie door twee gecertificeerde verkeersregelaars worden gedaan.*

Flyerverbod Maastricht II

- Rb. Limburg 24 september 2019, ECLI:NL:RBLIM:2019:8581
- Voorwaarde schokkende uitlatingen is ingetrokken, staat niet meer ter beoordeling;
- **Voorwaarde flyerverbod (schets wettelijk kader):**
- Artikel 5, tweede lid, aanhef en onder c, van de Wom (verbod) betreft noodzakelijkheidsvereiste;
- Strenger criterium dan de maatstaf voor beperkingen die niet op een verbod neerkomen;
- Voor beperkingen voldoende dat ze dienstig zijn aan een of meer van de in artikel 2 van de Wom genoemde belangen (ABRS 20 mei 2015, ECLI:NL:2015:1569).
- Het IVBPR en EVRM gaan voor beperkingen wel uit van een noodzakelijkheidscriterium;
- Aanleiding voor strikte uitleg van Wom-bevoegdheid beperkingen te stellen;

Flyerverbod Maastricht III

- Belangen die beperking kunnen rechtvaardigen volgens EVRM en IVBPR:
- nationale of openbare veiligheid, voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, bescherming van de gezondheid of de goede zeden, bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.
- Belangen Wom (op basis van de Grondwet):
- de gezondheid, het verkeer en bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden.
- Belangen die Wom noemt, stemmen overeen met de belangen IVBPR en EVRM.
- Begrip 'wanordelijkheden' in Wom enger is dan 'verstoring van de openbare orde' (ABRS 21 september 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2521).
- *"Niet elke verstoring van de openbare orde levert dus wanordelijkheden op; het moet gaan om een ernstig samenstel van (verwachte) ongewenste gedragingen. "*
- Verder van belang: 3:2 Awb, evenredigheidsbeginsel miv subsidiariteit en proportionaliteit.

Flyerverbod Maastricht IV

- **Standpunt verweerder:**
- Voorwaarde over het flyeren is gesteld ter voorkoming van wanordelijkheden en in het belang van het verkeer, omdat door het flyeren opstoppen zouden kunnen ontstaan of vluchtwegen zouden kunnen worden geblokkeerd.
- **Oordeel rechtbank:**
- Deze redenen zouden, mits vanuit verkeersoogpunt goed gemotiveerd, beperking voor flyeren kunnen rechtvaardigen (vgl. Rb Den Haag 27 november 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:16319) mits gebruik van enige betekenis overblijft, zodat geen sprake is van een algemeen verbod (HR 17 maart 1953, ECLI:NL:HR:1953:AG1989, NJ 1953, 389).
- Flyerverbod kan niet de toets aan het subsidiariteitsbeginsel doorstaan. Algeheel verbod niet nodig om gestelde verkeersdoel te bereiken.

Flyerverbod Maastricht IV

- **Overweging ten overvloede:**
- Handhavend optreden tegen flyeren op basis van APV bij betoging niet zonder meer mogelijk als daarmee afbreuk wordt gedaan aan recht op vrijheid van meningsuiting.
- Als vrijheid van meningsuiting door flyerverbod bij betoging wordt beperkt, moet nadere afweging plaatsvinden over de gerechtvaardigdheid handhavend optreden vanwege ontbreken vergunning (ABRS 7 maart 2018, ECLI:NL:RVS:2018:785).

Flyerverbod Maastricht V

- **Oordeel mbt verplichting verkeersregelaars:**
- Aansluiting bij vraag of organisatoren van een betoging verplicht kunnen worden zelf voor ordebewaarders te zorgen.
- Algemeen uitgangspunt: betoging in beginsel zoveel mogelijk gefaciliteerd en beschermd door overheid.
- Preventief verbod alleen als ordehandhaving volstrekt disproportionele politie-inzet vergt (Rb Maastricht 22 maart 2001 (ECLI:NL:RBMAA:2001:AB0754, Rb Arnhem 13 mei 2005, ECLI:NL:RBARN:2005:AT5504, ABRS 21 augustus 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2820). Geldt ook voorwaarborgen verkeersbelang.
- Echter evaluatie Wom 3 juli 2015: doelcriteria Wom verzetten zich niet tegen eis private ordebewaarders bij betogingen zolang dat geen algemeen geldend vereiste is.
- Voorwaarde verkeersregelaars is dienstig aan het verkeersbelang en kan toets aan subsidiariteitsbeginsel doorstaan.

Abortuskliniek Roermond I

- **Stichting Recht Zonder Onderscheid (anti-abortus)** wil op 5 maart 2019 manifesteren bij de ingang van abortuskliniek Gynaikon in Roermond.
- Bedoeling is onder andere in contact te komen met vrouwen die kliniek bezoeken.
- Abortuskliniek verzoekt om vrije toegang van haar bezoekers en bepleit daarom een vrije corridor.
- Voorwaarde burgemeester Roermond aan eerdere manifestatie: manifesteren alleen toegestaan aan de overkant van de straat (1) ter bescherming van de gezondheid, (2) in het belang van het verkeer en (3) ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden.

Abortuskliniek Roermond II

- **Vzr. Rb Limburg 7 maart 2019, ECLI:NL:RBLIM:2019:2138:**
- Bm heeft beperking ten onrechte mede gegrond op verkeers- en gezondheidsbelang;
- Voorschrift wel gerechtvaardigd ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden.
- Reden:
- Uit wetsgeschiedenis volgt dat de voorkoming en bestrijding wanordelijkheden in nabijheid van bijvoorbeeld gebouwen van buitenlandse vertegenwoordigingen, parlamentsgebouwen, beschermde natuurgebieden, ziekenhuizen en begraafplaatsen het stellen van zwaardere eisen met zich kan meebrengen dan op andere openbare plaatsen (Kamerstukken II 1985/86, 19427, 3, p. 17)
- Abortuskliniek aan te merken als plaats waarbij zwaardere eisen gesteld kunnen worden.

Abortuskliniek Roermond III

- **Vrees voor wanordelijkheden:**
- Niet gebleken dat bij eerdere manifestaties sprake was van omvangrijke wanordelijkheden.
- Echter uit brief directeur abortuskliniek volgt:
 - dat bezoekers aan de kliniek actief worden benaderd en
 - er gevallen bekend zijn van bezoekers die hevig ontdaan naar huis zijn gegaan
 - dat na de laatste manifestatie van vier bezoekers meldingen binnengekomen dat zij wijze van manifesteren als zeer hinderlijk hebben ervaren.
 - dat tijdens eerdere manifestatie één van de deelnemers zich op parkeerplaats van abortuskliniek heeft bevonden.
- Hinderlijke of onheuse bejegening ondersteund door - gedateerde - mutatie van de politie (politie om bijstand gevraagd nadat bezoekers aan de abortuskliniek onheus worden bejegend).

Abortuskliniek Roermond IV

- **Vrees voor wanordelijkheden:**
- Uitzending EenVandaag over “pro-life demonstraties” (SRZO daarin NIET genoemd) aanleiding geweest voor stellen van vragen aan ministers J&V, BZK, VWS
- In hun brief van 21 februari 2019 hebben die geantwoord dat deelnemers aan manifestaties waarbij vrouwen worden geïntimideerd, overwegend gelieerd zijn aan onder meer verzoekster en de stichting “Schreeuw om Leven”.
- **Oordeel Vsr.:**
- opgelegde beperking niet onevenredig; recht op manifestatie niet illusoir gemaakt en beperking heeft geen betrekking op de inhoud van de manifestatie.

Eenmansprotest op de Dam

- **Vzr. Rb Amsterdam 7 maart 2019:**
- *De burgemeester kan aan dit grondrecht op grond van de Wom beperkingen stellen, onder meer ter bestrijding en voorkoming van wanordelijkheden. (...) Naar het oordeel van de voorzieningenrechter heeft de burgemeester in redelijkheid beperkingen kunnen stellen aan het recht tot betoging van [verzoeker] ter voorkoming en bestrijding van wanordelijkheden op de wijze zoals in het bestreden besluit is gebeurd.*
- **Vzr. Rb. Amsterdam 5 juni 2019:**
- *Uit MvT Wom blijkt dat de Wom in hoofdzaak betrekking heeft op collectieve uitingen die vallen onder de bescherming van onder meer artikel 9 van de Grondwet, waaronder betogingen. Onder de term 'manifestaties' zijn daarnaast alleen die individuele vormen van belijdenis begrepen, die een sterk publiekgericht karakter hebben - toespraken en voordrachten met name - en daardoor een nauwe verwantschap vertonen met collectieve bijeenkomsten.*
- Eenmansprotest valt niet onder de Wom, verbod geschorst.

Eritreaconferentie Veldhoven (noodbevel) I

- **Betreft conferentie aan Eritrese regering gelieerde organisatie.**
- Politie stelt veiligheid bezoekers van de conferentie en de demonstranten niet te kunnen waarborgen, adviseert verbod.
- Ongeregeldheden en dreigende wanordelijkheden voorafgaand aan conferentie leiden tot noodbevel ex 175 Gemeentewet: verbod op conferentie.
- *“De rechtbank stelt voorop dat de conferentie op het moment dat het noodbevel werd gegeven nog niet was begonnen. De burgemeester kon daarom geen gebruik maken van de hem in artikel 8 van de Wet openbare manifestaties toegekende bevoegdheid de conferentie terstond te beëindigen en de deelnemers opdracht te geven uiteen te gaan.” (Rb. Oost Brabant 14 juni 2018, ECLI:NL:RBOBR:2018:2894).*
- Oordeel: wel gerechtvaardigde ernstige vrees voor ernstige wanordelijkheden maar
- Bm heeft onvoldoende onderzocht of voldoende politie-inzet beschikbaar kon worden gesteld.

Eritreaconferentie Veldhoven (noodbevel) II

- **ABRS 21 augustus 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2820**
- Verbieden of beëindigen vergadering mag alleen als Bm gelet op ernst van te vrezen wanordelijkheden, in redelijkheid kan oordelen dat hij die situatie, ook met de hem ter beschikking staande middelen niet kan beheersen.
- Tot de hem ter beschikking staande middelen moeten ook worden gerekend de middelen die hem redelijkerwijs binnen de vereiste termijn ter beschikking kunnen worden gesteld.
- Hoge aan zorgvuldigheid, inzichtelijkheid en draagkracht van motivering van besluit tot verbod.
- Alleen bij “bestuurlijke overmacht”, overgaan tot het verbieden van een vergadering.
- In dit geval heeft de Bm niet aan deze eisen voldaan.

Varia I (Taxiverbod Schiphol I)

- APV- Haarlemmermeer kende verbod op aanbieden taxidiensten luchthaven behalve op door Schiphol opengestelde rijbaan;
- Hof Amsterdam 14 april 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:1348 (strafzaak): verbod gaat veel te ver en is in strijd met Wet personenvervoer 2000;

“Artikel 82 Wpv 2000 bepaalt immers dat de gemeentelijke autoriteiten slechts bepalingen in het leven mogen roepen die dienen ter bevordering van de kwaliteit van het taxivervoer. Dat geldt tevens voor de artikelen 82a en 82b Wpv 2000, die daarvan een uitwerking beogen te zijn. Tot meer zijn de gemeentelijke overheden in dezen niet bevoegd. ”

- Direct na dit arrest: vrij spel voor en daardoor zeer ernstige overlast door “taxironselaars” op Schiphol..

Varia I (Taxiverbod Schiphol II)

- Nieuwe bepaling in APV- Haarlemmermeer in openbareordehoofdstuk: bevoegdheid Bm in het belang van de openbare orde gebied aan te wijzen waar aanbieden taxivervoer verboden is.
- Debat:
 - Is dit wél toegestaan ondanks regeling Wp 2000?
 - Door Munneke opgeworpen vraag (n.a.v. Hof Amsterdam 9 oktober 2018, Gst. 2019/22): Is de Bm terecht als bevoegd orgaan aangewezen (vgl. Afdelingsuitspraak inzake vuurwerkverbod Hilversum).
- ABRS 15 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1583:
- Aan Wp 2000 ligt ander motief (kwaliteit taxivervoer) ten grondslag dan aan 2:1G APV (openbare orde); geen onaanvaardbare doorkruising.
- Geen overwegingen tav rol Bm maar aangezien dat een ambtshalve te toetsen vraag is, Bm terecht als bevoegd gezag aangewezen.

Varia II Noodbevel Weert I

- Bm van Weert vaardigt noodbevel uit tegen veel overlast veroorzakende asielzoekers in AZC:
- Verbod om buiten AZC-terrein te komen, meldplicht, strikte naleving Huisregels.
- Verbod wordt overtreden, vervolging blijft uit.
- Burgemeester begint artikel 12 SV – procedure.

Varia II Noodbevel Weert II

- Hof Den Bosch 12 februari 2019, ECLI:NL:GHSHE:2019:560
- Ondanks overlast en maatschappelijke onrust:
- *“hof van oordeel dat de door klager ter onderbouwing van de door hem afgegeven noodbevelen aangevoerde gronden, in het licht van de eisen die artikel 175, eerste lid Gemeentewet stelt en de daarop betrekking hebbende jurisprudentie, onvoldoende zijn om te kunnen spreken van rechtsgeldige noodbevelen”*